

Denizlerin Özgürlüğü İçin Manifesto — Filonun Alıkonulması

Başka tarafa bakmama hakkının hukuki, etik ve siyasi temeli

Kime hitap ediyor

El konulan gemilerin bayrak devletlerinin hükümetlerine ve Deniz Hukuku Sözleşmesi'ne taraf tüm devletlere. Mağdurlar Avrupa pasaportu taşıdığına ancak sesini bulan Avrupa kurumlarına. Sivil dayanışmanın bir hak olduğuna ve suç olmadığına inananlara. Ve bir misyonun siyasi yerindeliğinin tartışılabilirliğini düşünenlere: bu meşrudur — ancak siyasi yerindelik hukuki bir kategori değildir ve özgür deniz, siyaset yapanları da korur.

Bu manifesto bir serinin beşincisidir. İlk dördü İsrail Devleti'nin Gazze ve Lübnan'daki, Rusya Federasyonu'nun Ukrayna'daki, Sudan'daki soykırımın sorumluları ve suç ortaklarının ve Amerika Birleşik Devletleri'nin Venezuela'daki davranışına ilişkindir. Hepsini aynı hukuki şemayı farklı ihlalcilere uygular. Bu belge onu, hepsini özetleyen bir olaya uygular: bir devlet uluslararası hukuku bir engel, ona başvuran vatandaşları düşman olarak gördüğünde ne olur. Diğer manifestolar iwillnotlookaway.org adresindedir.

I. Giriş

1-3 Ekim 2025 arasında İsrail donanması, Global Sumud Filosu'nun tüm teknelerini uluslararası sularda durdurdu — Avrupa ve Kuzey Afrika limanlarından 44 ülkeden katılımcılarla ve Gazze için insani yardım yüküyle yola çıkan kırktan fazla sivil tekne. 28-30 Nisan ve 18-19 Mayıs 2026 arasında operasyon daha büyük ölçekte tekrarlandı: 54 tekne, yaklaşık 430 kişi, yine uluslararası sularda bordalandı — ilk dalga Kıbrıs açıklarında, son gemi kıydan 118 deniz mili uzakta.

Bu insanların hiçbiri suç işlememişti. Açık denizde bayrak devletinin münhasır yargı yetkisini tanıyan uluslararası hukuka göre değil. Geldikleri ülkelerin ulusal hukuk düzenlerine göre değil. Uluslararası sularda geçerli olmayan İsrail hukukuna göre bile değil. Beyan edilmiş yardımı, beyan edilmiş rotalarda, beyan edilmiş kimliklerle taşıyorlardı.

Askerler tarafından bordalandılar, zorla bir İsrail limanına götürüldüler ve orada İsrail'e yasadışı giriş yapmakla suçlandılar.

II. Aşdod paradoksu

Bu noktayı sabitlemeye değer, çünkü her şey onda yoğunlaşır: İsrail'e girmek istemeyen, başka yöne seyreden insanlar, İsrail askerleri tarafından iradeleri dışında İsrail'e götürüldüler — ve bu giriş nedeniyle suçlandılar. Kaçıranın, kaçırılanı konut dokunulmazlığını ihlalden şikâyet etmesi. Bu retorik bir abartı değildir: onları alıkoymak için kullanılan resmi hukuki nitelendirmedi.

Ardından tutukluluk gelir: Negev çölündeki, terör tutukluları için inşa edilmiş azami güvenli Ketziot hapisanesi. Açlık grevindeki seksen yedi kişi. Roma savcılığının dosyasında artık yer alan, yumruklar, tekmeler, fiziksel ve psikolojik istismar, uyku, su ve ilaç yoksunluğuna ilişkin örtüşen tanıklıklar.

Ve sonra dünyayı dolaşan sahne: Ulusal Güvenlik Bakanı Itamar Ben Gvir'in Aşdod limanına gidip, elleri arkadan kelepçeli aktivistleri diz çöktürmesi ve videoyu kendi sosyal kanallarında onlarla alay ederek yayınlaması. Bir askerın aşırılığı değil: tutukluluğu bir aşağılama gösterisine dönüştüren görevdeki bir bakan. İtalya Cumhurbaşkanı bunu, «uluslararası sularda yasadışı şekilde durdurulan insanlara» uygulanan «en aşağılık düzeyde» bir eylem olarak nitelendirdi. 8 Haziran 2026'da Roma savcılığı Ben Gvir'i işkence ve adam kaçırma suçlamasıyla şüpheli kaydına aldı: bu, olağan bir Avrupa yargısının ona karşı ikinci işlemidir.

Bir ayrıntı Aşdod sahnesinin vahametini ölçer: Başbakan Netanyahu ve dışişleri bakanı Sa'ar bile meslektaşlarının videosundan uzak durdular. Tutsakların aşağılanması, onu mümkün kılan hükümeti bile utandırdığında, artık görüş meselesi değildir: hiç kimsenin, hiçbir enlemede savunamayacağı bir olgudur.

Tarihsel emsal her şeyin üzerine çöker: 2010'da Mavi Marmara'nın bordalanması on sivilin hayatına mal oldu. BM İnsan Hakları Konseyi soruşturma komisyonu, ablukanın yasadışı ve güç kullanımının haksız olduğu sonucuna vardı. On beş yıl sonra yöntem değişmedi: rutin haline geldi.

III. İhlal edilen normatif çerçeve

- BM Deniz Hukuku Sözleşmesi (UNCLOS, 1982): md. 87 (açık denizlerin özgürlüğü), md. 92 (bayrak devletinin münhasır yargı yetkisi), md. 110 (yabancı gemiyi ziyaret hakkı yalnızca korsanlık, köle ticareti, izinsiz yayın, tabiiyetsiz gemi durumlarında kabul edilir — hiçbiri uygulanabilir değil)

- Deniz ablukası hukuku (San Remo El Kitabı, §§ 93-104): amacı veya etkisi sivil nüfusu aç bırakmak ya da insani yardımı engellemek olan bir abluka hukuka aykırıdır. UAD, 2024 geçici tedbirleriyle İsrail'e Gazze'ye yardımın girişini güvence altına almasını emretti: kıtlığın eşiğindeki bir nüfusa yönelik insani yardımı durduran bir abluka, hiçbir bordalanma hakkı doğuramaz
- Medeni ve Siyasi Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme: md. 7 (aşağılayıcı muamele yasağı), md. 9 (keyfi tutuklama yasağı), md. 10 (tutukluların onuru)
- İşkenceye Karşı Sözleşme (1984): md. 1, 16; md. 5-7 (evrensel yargı yetkisi — İtalyan soruşturmasının temeli)
- BM'nin Mavi Marmara olayına ilişkin soruşturma misyonu raporu (2010): ablukanın ve uluslararası sularda bordalanmanın hukuka aykırılığı

IV. Hukuki temel — ilk taş olarak denizlerin özgürlüğü

Modern uluslararası hukukun bir doğum tarihi ve yeri vardır: 1609, Hugo Grotius'un *Mare Liberum*'u yayımladığı yıl. Denizin hiçbir devlete ait olmadığı ve hiçbir gücün onu başkalarına kapatamayacağı ilkesi, birçok norm arasından biri değildir: ilk normdur, milletler hukukunun tüm yapısının filizlendiği normdur. Dört yüzyıl boyunca her deniz gücü — en saldırganları dahil — onu korumakta çıkar sahibi olmuştur.

Hukukun kabul ettiği sınırlı durumlar dışında, uluslararası sularda sivil gemilere el koymanın, bunu bir özel kişi yaptığında kesin bir hukuki adı vardır: korsanlık. Bunu bir devlet yaptığında, sözleşmeler daha temkinli formüller kullanır — ancak bu manifestonun kaydettiği öz aynıdır: hiçbir suç işlememiş olanlara karşı özgür denizde güç kullanımı.

Ve herkes için geçerlidir. İsrail kıyıda 118 mil uzakta İngiliz bayraklı bir gemiyi bordalayabiliyorsa, her devlet bunu yapabilir. Tayvan Boğazı'nda Çin, Baltık'ta Rusya, Hürmüz'de İran artık başvurabilecekleri hoş görülmüş bir Batılı emsale sahip. Bayrakları o teknelerde dalgalanan Avrupa devletlerinin resmen protesto etme yalnızca hakkı değil, görevi vardı: bayrak yargı yetkisi bir teknik ayrıntı değildir — her devletin gemilerine ve gemideki insanlara borçlu olduğu korumadır.

V. Laboratuvar deneyi — açıklamalar ve eylemler

Bu olay, istemeden, değerli bir şey üretti: bu platformun diğer manifestolarının savunduğunun deneysel kanıtını. Ve bunu dünya ölçeğinde üretti.

Kınama her kıtadan geldi. İtalya Cumhurbaşkanı, «uluslararası sularda yasadışı şekilde durdurulan insanlara uygulanan medeniyetsiz muameleden» ve «bir bakan eliyle en aşağılık düzeyde» bir jestten söz etti. Güney Afrika Devlet Başkanı Ramaphosa durdurma

eylemine «uluslararası hukuka aykırı» ve Uluslararası Adalet Divanı'nın yardıma ilişkin emrinin ihlali olarak nitelendirdi. Kolombiya Devlet Başkanı Petro «yeni bir uluslararası suçtan» söz etti. Bolivya Devlet Başkanı Arce «uluslararası hukukun ağır ihlalinde». Türk dışişleri bakanlığı «terör eyleminden». BM Özel Raportörü Francesca Albanese, bu manifestonun benimseyeceği soruyu sordu: bir devletin Avrupa açıklarında uluslararası sularda gemilere el koymasına nasıl izin verilebilir?

Ama sözler daha az önemli olan yaradır. İşte eylemler, bu satırların yazıldığı tarihte.

Kim harekete geçti: **Kolombiya** tüm İsrail diplomatik heyetini sınır dışı etti ve serbest ticaret anlaşmasını feshetti. **Türkiye** İstanbul'da ceza soruşturması başlattı. **İspanya** Uluslararası Ceza Mahkemesi'ne başvuruda bulundu. **İtalya** Ben Gvir'i işkence ve adam kaçırmaya suçlamasıyla şüpheli kaydına aldı. **Birleşik Krallık, Kanada, Avustralya, Yeni Zelanda ve Norveç** onu zaten Haziran 2025'te bireysel olarak yaptırıma tabi tutmuştu — onu yaptırıma tabi tutmanın diplomatik bir ütopya olmadığını kanıtı: beş Batı demokrasisinin zaten aldığı bir karar.

Ya **Avrupa Birliği**? Bir grup şiddet yanlısı yerleşimciye karşı yaptırımları onayladı. Avrupa vatandaşlarını kamera önünde diz çöktüren bakan için: hiçbir yaptırım yok. Fransa, İspanya ve Hollanda'nın desteklediği İtalyan önerisi, Bulgaristan ve Çekya'nın vetosuyla engellenmiş durumda — çünkü kısıtlayıcı önlemler Yirmi Yedi'nin oybirliğini gerektirir ve oybirliği, Avrupa kararlarının ölmeye gittiği yerdir. Karar, 15 Haziran 2026 Dışişleri Konseyi'ne ertelendi.

Ortaya çıkan tablo acımasızdır ve dolambaçsız söylenmelidir: eylemler Bogotá'dan, İstanbul'dan, Madrid'den, Roma'dan — ve Anglosakson bloğundan geldi. Birlik olarak Birlik, Gazze'den iki yıl ve iki kitlesel durdurma operasyonu sonra, beş müttefikinin zaten yaptırıma tabi tuttuğu bir adama karşı henüz tek bir bağlayıcı işlem üretmedi. Aynı devlet, aynı bakan, ihlal edilen aynı normlar: farkı, mağdurların pasaportu ve hükümetlerin cesareti yaratıyor. Bu manifesto her iki değişkeni de kaydeder.

VI. Somut önlemler

1. İtalya'nın önerdiği ve birçok üye devletin desteklediği Bakan Ben Gvir'e yönelik bireysel yaptırımların 15 Haziran 2026 Dışişleri Konseyi'nde kabul edilmesi — ve tek tek ülkelerin vetosu bunu engellerse, Birleşik Krallık, Kanada, Avustralya, Yeni Zelanda ve Norveç'in 2025'te uyguladığı model üzerine, istekli üye devletlerin koordineli ulusal yaptırımlar kabul etmesi
2. İşkence için evrensel yargı yetkisine dayanan ulusal yargı işlemlerine — Roma savcılığının soruşturmasından başlayarak — tam siyasi destek

3. UNCLOS md. 87, 92 ve 110'un ihlali nedeniyle bayrak devletlerinin ortak resmi protestosu, tazminat ve teknelerin iadesi talebiyle
4. Vatandaşların yelkenlilerle dendiğini yapısal hale getirecek, BM veya Avrupa himayesinde, üye devletlerin sivil veya deniz eskortuyla Gazze'ye insani deniz koridoru kurulması
5. Uluslararası sivil dayanışmanın korunan özgürlüklerin — seyrüsefer, örgütlenme, yardım — kullanımını olduğunu ve bastırılacak bir suç olmadığını resmen tanınması

VII. Temel ayırım

Bu manifesto Filo'nun kutsanmasını istemiyor. Misyonları insani olduğu kadar siyasi eylemlerdir de; etkinlikleri tartışılabilir ve tartışılmaktadır; katılımcılarının görüşleri son derece çeşitlidir. Tüm bunlar meşru tartışma malzemesidir — ve hukuken önemsizdir. Özgür deniz yalnızca tarafsızları korumaz ve haklar yalnızca rahatsız etmeyenler için geçerli değildir. O teknelerin hiçbir şeyi çözmeyeceği düşünülebilir ve aynı zamanda onları bordalamanın yasadışı, mürettebatlarını aşağılamanın onursuz olduğu kabul edilebilir: bu iki şey, henüz taraftarlığa boyun eğmemiş her zihinde zorlanmadan bir arada durur.

Ve her zaman olduğu gibi: bu manifesto İsrail halkını değil, hükümetinin davranışını konu alır — aynı ayırım, çünkü aynı ilkedir.

Nihai bildiri

Uluslararası sularda sivil gemilere el konulmasını meşru olarak tanımıyorum. Zorla bir sınırın içine götürülenlere yöneltilen «yasadışı giriş» suçlamasını tanımıyorum. Savunmasız tutsakların aşağılanmasını bir hükümet eylemi olarak tanımıyorum. Ve suçları siyaset olarak görenler tarafından sivil dayanışmanın suç olarak görülmesini kabul etmiyorum. Özgür deniz, uluslararası hukukun ilk kazanımıydı. Onu savunmak nostalji değildir: birileri çatıyı sökerken temelleri savunmaktır. Çünkü hukuk herkes için geçerlidir, ya da hiç kimse için.

Normatif referanslar

- UNCLOS (1982), md. 87, 92, 110
- Hugo Grotius, Mare Liberum (1609)
- Denizde Silahlı Çatışmalara Uygulanabilir Uluslararası Hukuka İlişkin San Remo El Kitabı (1994), §§ 93-104
- UAD, 2024 geçici tedbirleri (Güney Afrika - İsrail) — insani yardımı güvence altına alma yükümlülüğü
- Medeni ve Siyasi Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme (1966), md. 7, 9, 10

- İşkenceye Karşı Sözleşme (1984), md. 1, 5-7, 16
- BM İnsan Hakları Konseyi'nin 31 Mayıs 2010 filo olayına ilişkin soruşturma misyonu raporu (Mavi Marmara)
- I. Ben Gvir ve B. Smotrich'e bireysel yaptırımlar: Birleşik Krallık, Kanada, Avustralya, Yeni Zelanda, Norveç (Haziran 2025)
- İspanya Krallığı'nın UCM'ye başvurusu; İstanbul savcılığının soruşturması (Ekim 2025)
- İsrail diplomatik heyetinin sınır dışı edilmesi ve STA'nın feshi, Kolombiya (Ekim 2025)
- Roma savcılığı, I. Ben Gvir'in işkence ve adam kaçıрма suçlamasıyla şüpheli kaydına alınması (Haziran 2026); AB Dışişleri Konseyi, yaptırım dosyası, 15 Haziran 2026